

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

AKTUALIZOVANÁ PREDIKCE SP ČR

pro vývoj ekonomiky v roce 2021 a 2022

JARO 2021

OBSAH

SHRNUTÍ	2
PŘÍSTUP KE ZPRACOVÁNÍ PREDIKCE	4
PODROBNĚ:	5
1. DOSAVADNÍ VÝVOJ A PREDIKCE VÝVOJE HLAVNÍCH SLOŽEK HDP	5
2. DALŠÍ VYBRANÉ VSTUPY PREDIKCE A VÝZNAMNÉ FAKTORY	8
3. PREDIKCE PRO ROKY 2021 A 2022	11

Autoři: Vladimír Štípek, Bohuslav Čížek

Zpracováno: květen 2021

Publikováno: 4. 6. 2021

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTŘÍKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL L, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTŘÍKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE

SHRNUTÍ

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) připravil aktualizovanou jarní predikci, která na základě dostupných dat, průzkumů či šetření SP ČR odhaduje vývoj klíčových faktorů a ukazatelů **pro rok 2021 a 2022**.

Dynamika vývoje v roce 2020

Pro rok 2020 byl charakteristický počáteční šok, který zasáhl celou ekonomiku, dále vysoká míra nejistoty, odložení investic, růst specifických nákladů či propady zisku řady firem. Na celou společnost dopadalo opakované zavádění restriktivních opatření, což často změnilo výdajové a investiční plány lidí i podniků. Na místo původně očekávaného zpomalování růstu, se kterým se ekonomika potýkala, ČR s dalšími zeměmi spadla v roce 2021 z pohledu produkce a HDP do historicky nejhlubšího poklesu.

Dynamika vývoje základních složek HDP byla rozdílná, domácí spotřeba byla hned zpočátku silně „zmrazena“ restriktivními opatřeními v důsledku koronaviru či některými dobrovolnými uzávěrami (a silný dopad na spotřebu se dle dat zopakoval v závěru roku při opětovném lockdownu), spotřeba vlády naopak i kvůli podpůrným programům či politickým opatřením rostla. Investice firem se propadaly postupně a největší pokles zaznamenaly až ke konci roku 2020, což odráželo dokončení některých původních investic zpočátku roku, následnou opatrnost v podobě zastavení či odložení některých investičních aktivit či propady zisků oproti plánům zejména u nejvíce dotčených odvětví. Zahraniční obchod byl zpočátku koronavirové krize paralyzován, ale následně dokázal fungovat i za ztížených podmínek pandemických opatření a relativně dobrý konečný výsledek ekonomiky oproti původním očekáváním byl podpořen také právě zahraniční poptávkou. Role průmyslu zůstala pro výsledky a udržení ekonomiky klíčová. Průmysl po jarním zamrznutí a uzavření některých provozů dokázal některé propady eliminovat a i s opatřeními fungovat dále, průmyslová produkce za rok 2020 po propadu v dubnu o zhruba 35 % dokázala celoročně dostat na cca 7% pokles¹.

Východiska pro rok 2021

Predikci budoucího vývoje HDP pro rok 2021 nadále ovlivňuje vývoj zdravotní situace či nejistoty spojené s vývojem některých ukazatelů odrážejících specifika této krize. Roli hraje nejen rekordně špatná výchozí situace loňského roku, zahraniční vývoj kolem epidemiologické situace či celkové odhady vývoje hlavních světových ekonomik, dopady uzavření některých sektorů na reálnou ekonomiku, ale též akumulované zdroje a nálada spotřebitelů (šetření, odsouvání výdajů na později) a hospodářské výsledky spolu s vnímáním budoucnosti ze strany podnikatelů (zvýšená opatrnost pro aktuální měsíce až po mírný optimismus v delším horizontu). Výkyvy a šoky se objevovaly a objevují na nákladové i poptávkové straně. Při predikci vycházíme i z **průzkumů a šetření** Svazu průmyslu – z nich plyne, že firmy již nejsou natolik pesimistické jako v předchozích obdobích a i přes opatrnost v oblastech jako je hodnocení domácí a zahraniční poptávky či výhledu zakázek, jsou v delším horizontu vývoje optimističtější. Náš průzkum je

¹ Podrobněji lze nalézt aspekty a komentáře výsledků průmyslu v jednotlivých měsících roku 2020 a doposud známý výsledků za rok 2021 [zde](#).

v intencích výhledů ostatních institucí. Z různých zdrojů a z diskuzí s firmami vnímáme, že ekonomická nálada je lepší, důvěra v pozitivní ekonomický vývoj se obnovuje, ale stále nejde v řadě sektorů o hodnoty, které zde byly před krizí. Situace je navíc v řadě firem a sektorů rozdílná, záleží například i na regulatorním prostředí v daném odvětví, citlivosti na nárůsty nákladů vybraných vstupů, míře digitalizace daného odvětví či podniku, na omezeních ze strany vlády pro dané podnikání apod.

Hlavní složky HDP v roce 2021

Očekáváme, že růst HDP v roce 2021 bude v intervalu 3,0 až 3,5 %. Spotřeba domácností sice po loňských výrazných propadech oživí, ale negativní vliv na celoroční výsledek budou mít restriktce, které působily na začátku roku, takže tuto hodnotu očekáváme **na úrovni 1% růstu, opět v souvislosti s rozvolněním**. Spotřeba **vládních institucí** si udrží své tempo a **poroste více než 2% tempem** a bude ještě letos celkovou situací mírně stabilizovat, byť řada výdajů není přímo proinvestičních pro dlouhodobou udržitelnost. **Investice** by, především díky předpokládanému oživení ekonomiky a investiční aktivity od 2. poloviny letošního roku (což je dáno nejen očekávanou chutí investovat, ale též nutností dokončit odložené investice), mohly **dosáhnout růstu 2,1 %**. Na výsledku tvorby hrubého fixního kapitálu by se do budoucna měly pozitivně projevit i nové výzvy a plány (například Národní plán obnovy). Průzkumy potvrzují, že podnikatelé chtějí a potřebují investovat. **Zahraniční obchod** se bude nadále zlepšovat, dovoz i vývoz prorostou v průměru **více než 5% tempem**, s odrazem výrazných meziročních růstů na jaře v důsledku srovnávací základny či omezeného exportu v důsledku nižší poptávky po některých produktech.

Rok 2022

V roce 2022 čekáme další zlepšení ekonomické kondice, dle aktuálních propočtů se růst HDP může blížit úrovni 4 %, přestože jej budeme srovnávat s rokem 2021, jehož růst bude na konci roku patrně stabilizovaný a již nebude tak nízkou srovnávací základnou. Růst v roce 2022 by měl nastat oproti letošnímu roku téměř ve všech výdajových složkách HDP, například ale zahraniční obchod v roce 2022 při meziročním srovnání může dosáhnout nižších úrovní růstu. Dále se domníváme, že spotřeba vlády může být poznamenána potřebou zahájit fiskální konsolidaci. Hlavními složkami růstu by tak měly být spotřeba domácností a investice.

PŘÍSTUP KE ZPRACOVÁNÍ PREDIKCE

V současné době zůstává **míra nejistoty** s vývojem koronavirové krize. Přestože dosavadní pokrok v očkování a obecné zlepšování situace indikuje, že následující měsíce a čtvrtletí již budou bez významných restrikcí a lockdownů, tak predikce je značně obtížná. V době zpracování predikce známe pouze odhad celkového růstu HDP v 1. čtvrtletí, a je obtížné predikovat rychlosti oživení spotřeby či investic po uvolnění restrikcí v ekonomice.

Rychlost obnovy může být v rámci jednotlivých složek HDP rozdílná, působit může nejen reálná situace, ale i nálada klíčových ekonomických subjektů (vyčerpání úspor u domácností, ztráta příjmů a obava utrácet i po rozvolnění, nedostatek prostředků na investice a obava investovat u firem atd.). Přesněji kvantifikovat výhled bude snadnější, až budou známa detailní potvrzená data alespoň ze začátku roku 2021.

Predikce může být významněji revidována, nicméně hlavní je nadále sledovat klíčové faktory, nepodceňovat rizika na straně jedné či nepodtrhávat potřeby investic na straně druhé. Obdobně jako BusinessEurope² ve svých výhledech o vývoji ekonomiky EU opět upozorňujeme na nejistoty, mezi které patří například: 1) *povaha a délka platnosti vládních opatření*, 2) *efektivita epidemiologických opatření a jejich schopnost snížit riziko nákazy*, 3) *reakce spotřebitelů a ekonomických subjektů na novou situaci*, 4) *odpověď tvůrců hospodářské politiky na ekonomické problémy*. Firmy musí také reagovat na výzvy v digitální transformaci a zelené tranzici. Rostou významně ceny některých vstupů a tím náklady, dodatečné náklady přinesla i mimořádná protiepidemiologická opatření k ochraně zaměstnanců. Důležité také bude kdy a za jakých podmínek budou spuštěny různé dotační nástroje a bude zahájeno jejich skutečné čerpání (Národní plán obnovy, strukturální fondy EU, Modernizační fond, Fond spravedlivé transformace, národní programy apod.).

Mezi základní zdroje predikce patřila mj. Společné šetření SP ČR a ČNB za [1. čtvrtletí 2021](#) nebo koronavirové průzkumy SP ČR³. Vycházeli jsme též z dlouhodobých diskuzí expertních týmů a pracovních skupin Svazu, využili jsme i expertní názory vycházející z diskuzí členů Svazu. Zdrojem pro vybrané dílčí ukazatele pro nás byly i predikce BusinessEurope, prognóza ČNB, predikce Ministerstva financí ČR, výhled Evropské komise a ostatních institucí, dále statistická data ČNB, Eurostatu, MPSV a ČSÚ, konjunkturální a jiné průzkumy – národní i zahraniční.

² BusinessEurope, Spring Economic Outlook, zdroj [zde](#).

³ Průzkumy k očkování z [poloviny dubna](#) a z [konce dubna](#), průzkumy ke koronaviru z [poloviny března](#) a z [konce března](#), průzkum [z ledna](#) na celý rok 2021.

PODROBNĚ:

1. DOSAVADNÍ VÝVOJ A PREDIKCE VÝVOJE HLAVNÍCH SLOŽEK HDP

Spotřeba
domácností

Spotřeba domácností byla při porovnání dlouhodobého vývoje velmi silně poznamenána krizí, která se odlišovala od předešlých krizí v tom, že spotřebitelům bylo v podstatě zakázáno spotřebovat zavřením či zákazem řady provozoven a služeb či spotřeba některých produktů či služeb klesla v důsledku celkových omezení (cestování, zvýšená míra využívání homeoffice, odložení některých aktivit). Obvykle se v dobách recese propad spotřeby projevil postupně a později po začátku ekonomických obtíží a z jiných důvodů spojených například s poklesem příjmů v důsledku ekonomického poklesu. V tomto případě se ale lockdowny začaly projevovat velmi rychle a nikoliv primárně v důsledku makroekonomického poklesu zaměstnanosti či příjmů. Řadě domácností naopak příjmy rostly a proměňovaly se z vysokého podílu v úspory. Následnými doplňujícími faktory ovlivňujícími spotřebu po zahájení lockdownů byly obavy o budoucí vývoj, zvýšené nejistoty, odložení spotřeby některých zbytných produktů. Nedostatek prostředků pocházející z propadů příjmů a ztráty zaměstnání se projevily až následně a spíše omezeně na určité skupiny.

Spotřeba domácností by se v roce 2021 po odeznění restrikcí mohla postupně pomalu navracet ke stabilizovanému růstu. Spotřebitelská poptávka začne potvrzovat svůj stabilizační dlouhodobý znak v rámci ekonomických cyklů. Působit zde bude lepší situace na trhu práce v porovnání s historickými krizemi a po restrikcích oživené poptávky s výhodou příjmové základny a úsporami spotřebitelů. Působit budou rovněž některá opatření, která zvyšují čisté nominální příjmy domácností. Na celoročním slabším růstu roku 2021 se projeví nejen restrikce, které byly platné v 1. pololetí 2021, ale též **sociální dopady** krizí postižených sektorů, též zvýšený sklon k úsporám a nejistota, tj. obecně obavy o další vývoj. Neočekáváme, že se veškeré zvýšené příjmy a úspory po odeznění restrikcí úměrně projeví do spotřeby. Reálnou úroveň spotřeby také ovlivní rostoucí **inflace**, která se bude pohybovat minimálně v horní hodnotě pásma inflačního cíle ČNB a v několika měsících jej překročí. Již v dubnu se meziroční index spotřebitelských cen dostal na úroveň 3,1 %. Inflační nákladové tlaky v řadě oborů zůstávají navíc mnohem výraznější a ceny tlačí nahoru.

Přesto ale očekáváme, že nakonec dojde u spotřeby domácností k meziročnímu růstu, což vychází i z rekordně špatného roku 2020, tedy ze snížené základny). Například velmi nízká základna ve 2. čtvrtletí 2020 může pro druhý kvartál 2021 znamenat určitý nominální nárůst. Obecně ale čekáme spíše **opatrný přístup spotřebitelů v celém roce 2021 a postupný nárůst a stabilizaci, která bude v růstu pokračovat v závěru roku a roce příštím.**

Spotřebu domácností ovlivní také rozdílný vývoj klíčových sektorů – předpokládáme, že bude **pokračovat nerovnoměrný vývoj**, kdy část ekonomiky bude vystavena krachům a omezením poptávky s dopady na spotřebu a disponibilní důchod. Na druhou stranu celková ekonomická situace domácností se v řadě případů nezhorsila, naopak příjmy kromě přerušování či odložené spotřeby byly například zvýšeny snížením daně z příjmů fyzických osob, či docházelo k valorizaci důchodů nad úroveň klasického vzorce.

Čistý příjem se tak řadě domácností zvýšil, ale nepřeměnil do spotřeby a přecházel do úspor, z části vynucených omezenými možnostmi spotřeby. Spotřebitelská nálada sice může být poznamenána náhlými boomy po uvolnění karantén, ale může přetrvávat opatrný přístup k výdajům. Nezaměstnanost se sice mírně zvyšuje, ale pro některé průmyslové podniky je bariérou růstu stále nedostatek pracovních sil a celková úroveň nezaměstnanosti nadále patří mezi nejnižší v EU. Zároveň dosud rostla i průměrná mzda, což bylo způsobeno mimo jiné mírně rostoucí nezaměstnaností v sektorech s obecně nižšími průměrnými odměnami za práci a faktem, že zaměstnavatelé se i přes problémy snaží udržet kvalifikovanější pracovníky s vyššími mzdami. Vliv na vývoj v roce 2021 bude mít i to, že například ve státní správě a ve zdravotnictví rostly mzdy, přestože některé obory zažívaly existenční problémy.

Odložená spotřeba domácností bude situaci pomáhat, ale na druhou stranu čekáme zdražování řady položek ve spotřebním koši – tedy pro rok 2021 převažující inflační tlaky. Tento ambivalentní vývoj bude zasahovat i do roku 2022.

Spotřeba vlády

Naopak **spotřeba vlády**, kvůli nutnosti řešit krizi a pomáhat subjektům, kterým bylo znemožněno podnikat, **v roce 2020 značně rostla** a dynamika kopírovala trend restrikcí.

V roce 2021 bude **spotřeba vládních institucí patrně nadále stabilní a rostoucí** – vyžádá si to řešení následků krize v řadě oblastí, od sociálních problémů až po nutnost realizovat prorůstové stimuly, kde postupně výdaje – programy na bezprostřední pomoc restrikcemi dotčených subjektů budou zastavovány. Bohužel ale očekáváme i nárůst návrhů výdajů v souvislosti se sněmovními volbami, které nemusí být zaměřené na restart a dlouhodobý ekonomický růst. I přes dílčí zlepšení makroekonomické situace po odeznění lockdownů a s tím spojených dopadů na příjmy veřejných rozpočtů a dluhové financování bude situace se zadlužením závažná a umořování naakumulovaného dluhu bude znamenat významnější část prostředků po několik dalších let. Celý deficit, který bude muset vláda umořovat, ale nevznikl jako reakce na koronavirus. Významná část deficitu není způsobena cyklem, tedy dopady v ČR dosud nejhlubší krize zaviněné koronavirem, ale má strukturální podobu, protože řadu opatření nelze připsat na vrub krizi, ale politickým rozhodnutím vlády.⁴

Pro rok **2022** očekáváme již **nižší míru vládní spotřeby**, neboť odezní nutnost výrazně pomáhat ekonomice a zároveň bude vláda limitována zadlužením.

Investice do kapitálu

V oblasti **tvorby hrubého fixního kapitálu** byl nástup krize pomalejší, ale o to více se během roku 2020 propad prohluboval. Vliv měl šok z probíhající koronavirové krize a vysoká míra nejistoty, kdy podnikatelé začali odkládat investice na pozdější

⁴ Podle makroekonomické predikce MF ČR z dubna 2021 dosáhne letos strukturální saldo sektoru vládních institucí - 6,5 % HDP, cyklická složka salda -0,5 %. Konkrétně se jedná o snížení zdanění fyzických osob, eliminaci transakčních majetkových daní a naopak o nárůst mandatorních výdajů státu.

předvídatelnější období a též docházelo k odložení některých nasmlouvaných zakázek. Koronavirová krize zbrzdila řadu procesů, takže typickým příkladem je i posunutí, někdy dokonce zrušení, firemních investičních plánů.

O vývoji ukazatele **tvorby hrubého fixního kapitálu** v roce 2021 lze říci, že nadále bude **poznamenán dopady loňského šoku a ekonomických výsledků, zvýšenou byť již nyní mnohem nižší mírou nejistoty a na druhou stranu i odložením některých investic či čerpáním až v některých případech vyčerpáním zásob v minulém roce**, kdy podnikatelé se snažili využít zdroje, které měli k dispozici. Vliv bude mít i růst nákladů, kdy v řadě nákladových položek rostou vstupní ceny (např. ceny energií, materiálů).

Předpokládáme, že **obava z budoucnosti** bude během roku 2021 **vystřídána chutí investovat**, ale také tím, že odložené investice bude v řadě sektorů nutné již realizovat (nutnost využít odložené prostředky, dále z důvodu technologických, z důvodu tlaku konkurence), i přes rizika budoucího vývoje. Pozitivní dopad na investice do budoucna budou mít podpůrné programy, například Národní plán obnovy, objeví se též nové výzvy jako je Zelená tranzice, či Digitální transformace. Efekty by měly v roce 2022 zintenzivnit, firmy i kvůli konkurenčnímu zápasu a tlaku ze strany rostoucích vstupních nákladů na materiál budou nuceny k investicím. **Řada firem**, jak vyplývá i z našeho šetření i z diskusí s naší členskou základnou, **plánuje obnovovat technologie a investovat**. Pozitivně se mohou projevit i mimořádné zrychlené odpisy, které jsme pomáhali prosadit a realizovat. Tento nástroj platný pro roky 2020 a 2021 motivuje k investicím, což urychluje cestu z krize. Proto doporučujeme politickým stranám prodloužit tento nástroj i do roku 2022 jako rozpočtově neutrální (v rozmezí několika let) a přitom efektivní nástroj stimulace investic.

Zahraniční obchod

Zahraniční obchod byl loni nejsilněji poznamenán ve 2. čtvrtletí, kdy došlo v přeshraničních transakcích k nejsilnějšímu „zmrazení“ souvisejícím například jak s tvrdými restrikcemi, které se týkaly například i pohybu osob, tak s dobrovolným uzavřením některých provozů. V následujících čtvrtletích se výkon zahraničního obchodu postupně téměř vracel k předkrizovému normálu, byť i zde se projevovala omezení, například omezení provozu některých firem, úvodní problémy v dopravě a její omezení pandemickými opatřeními sousedními zeměmi na podzim. Zahraniční poptávka ve zbytku roku měla pozitivní význam na celkový výkon v závěru roku 2020, kdy pomohla snížit celkový propad ekonomiky.

Očekáváme, že **export i import budou nadále v roce 2021 v kondici**, jako tomu bylo i na konci roku 2020. Vycházíme z výkonnosti naší exportně zaměřené ekonomiky, očekávání zahraničních zakázek z šetření mezi firmami a z očekávání ekonomického vývoje hlavních ekonomických partnerů. Zlepšování zdravotní situace v zahraničí a postupný postup očkování i v ostatních státech tomu bude pomáhat. V druhé polovině roku, spolu s ožíváním i soukromé spotřeby by se (mimo složku spojenou s tzv. importní náročností exportu) opět měla zvyšovat část dovozu určená pro spotřebu a některé doposud omezené aktivity.

Na výkonu zahraničního obchodu, především exportu, se podepisuje i **výkon našich hlavních ekonomických partnerů**. Růst německé ekonomiky je Evropskou komisí očekáván pro rok 2021 na úrovni 3,4 %, v roce 2022 dokonce 4,1 %. Rovněž Německo stejně jako ČR bude ovlivňovat nepříliš pozitivně se vyvíjející první čtvrtletí letošního roku, HDP Německa [v prvním kvartále](#) kleslo meziročně po očištění o 3,1 %, což je o 1 p. b. více než jaký je odhad pro ČR. Náznaky ožívování přináší podle dostupných [březnových dat](#) i německá průmyslová produkce.

Podle našeho předpokladu by například HDP zemí platících eurem mělo v tomto a příštím roce vykázat růst mírně pod 4 % (cca 3,8 %), podle Evropské komise by tento růst eurozóny mohl být v obou letech nad 4 %. Komise vidí optimisticky vývoj HDP pro letošek i u dalších našich sousedů (Slovensko 4,8 %, Rakousko 3,4 %, Polsko 4,0 %).

Zahraniční obchod by měl být, i dle předpokladu ekonomického vývoje dalších pro nás významných zemí, v dobré kondici pro udržení vývoje exportu v pozitivních hodnotách i v roce 2022.

2. DALŠÍ VYBRANÉ VSTUPY PREDIKCE A VÝZNAMNÉ FAKTORY

Data za export a průmysl

Od začátku roku 2021 do března stoupl meziročně vývoz o 10,4 % a dovoz o 7,5 %. To je ale ovlivněno i výkyvem v březnu roku 2020, kde očekáváme, že tento statistický efekt se bude týkat i dalších jarních měsíců a celkový vývoj bude v jednotlivých měsících spíše rozkolísaný.

Podobné skokové březnové zlepšení je patrné i v průmyslu, který rovněž díky březnové hodnotě (meziroční růst o 14,9 %) zlepšil výsledný průměr, který představuje za první tři měsíce 2021 meziroční růst o 4,1 %. Nadějně se na jaře začíná vyvíjet i hodnota nových zakázek (v březnu meziročně o 23 %), což lze vnímat jako předstihový indikátor o kondici průmyslu. Podrobněji [zde](#).

Koronavirový průzkum SP ČR

Koronavirový průzkum SP ČR (proběhl od 21.–27. 1. 2021): Firmy už nejsou tak pesimistické ohledně investic jako v roce 2020. Vloni v červnu v našem průzkumu ještě skoro polovina firem tvrdila, že svoje investice na letošní rok omezí. Teď už jsou ale optimističtější. Více peněz než v roce 2020 plánuje letos investovat 37 % podniků.

Téměř čtvrtina firem dokonce plánuje vyšší investice než v předkrizovém roce 2019, týká se to hlavně firem z chemického průmyslu nebo strojírenství.

Optimističtěji hledí do roku 2021 také exportéři. Téměř polovina z nich očekává růst tržeb. Nejvíce by se letos mělo dařit exportérům ze strojírenství a automobilového průmyslu. Naopak 50 % chemických firem očekává pokles tržeb z vývozu. Podrobněji [zde](#).

Společné šetření SP ČR a ČNB, celé šetření [zde](#)

Společné šetření SP ČR a ČNB (za 1. čtvrtletí 2021) ukazuje, že podniky jsou v současnosti a v kratším horizontu velmi opatrné (co se týká hodnocení poptávky a v očekávání zakázek, ale i v hodnocení poptávky).

Obdobně se očekávání investiční aktivity po výrazném rozkolísání po propuknutí koronakrizy stabilizovalo na úrovni, kdy optimistické předpovědi očekávání růstu

investic mírně převažují. Jde rovněž o velmi opatrné hodnocení budoucího investičního úsilí. V budoucích měsících ale čekáme, že se chuť investovat bude postupně zvyšovat. Na konci prvního čtvrtletí činila hodnota očekávání nárůstu investiční aktivity v nefinančních podnicích pro následujících 12 měsíců 3,1 %.

Trh práce chladne a očekávané další nárůsty mezd pro příští čtvrtletí i celý rok 2021 jsou menší než v předchozích čtvrtletích. Malé změny se čekají v zaměstnanosti, kde za celý rok 2021 lze dle šetření čekat pouze mírný pokles celkové zaměstnanosti. Nečekáme tak zásadnější pohyby na trhu práce, byť krize se sice jistě projeví ve vyšší nezaměstnanosti, především v restrikcemi zasažených sektorech.

Ekonomika v současnosti vyhodnocuje signály a je zřejmé, že je patrně na rozhraní, kde se projevuje ekonomické zpomalení celé EU a zároveň subjekty mohou čelit **nárůstu cen některých surovin**. Bariéra růstu v podobě vysokých nákladů na práci nadále zůstává jako významný faktor omezující růst firmy. Z důvodů nákladových tlaků tak i za spolupůsobení oživení poptávky budou inflační tlaky vysoké.

Konjunkturální průzkum

Konjunkturální průzkum ČSÚ začal během jara odrážet též optimističtější názory, např. v dubnu 2021 se důvěra v ekonomiku zvýšila, podíl průmyslových podniků hodnotících svou celkovou současnou poptávku jako nedostatečnou se meziměsíčně snížil. Jak uvedl ČSÚ, nedostatek materiálu a zařízení označilo za hlavní bariéru růstu produkce vůbec největší procento respondentů od počátku sledování. Tento vývoj dokládají i naše zjištění v rámci šetření SP ČR a ČNB výše. Zlepšení situace a udržení pozitivnějších hodnot než v předchozím roce a půl očekáváme i nadále.

Ostatní prognózy

Jarní ekonomická predikce Evropské komise předpokládá, že HDP ČR poroste v roce 2021 tempem 3,5 % a v roce 2022 tempem 4,4 %. Dubnová predikce Ministerstva financí ČR předjímá růst tempem 3,1 % v roce 2021 pro ČR a 3,7 % v roce 2022. Výbor pro rozpočtové prognózy Národní rozpočtové rady uvedl, že tuto predikci vnímá jako „realistickou“ (vyjádření zde). Česká národní banka ve své jarní prognóze čeká v roce 2021 růst HDP o 1,2 % a v roce 2022 o 4,3 %. Zatím poslední Šetření prognóz makroekonomického vývoje, které zpracovává MF ČR a Svaz se jej pravidelní účastní, k prosinci 2020 udávalo, že v roce 2021 dojde v průměru k růstu 3,3 % a v roce 2022 bude 3,7% růst. Odhady jednotlivých parametrů, které jsme kalkulovali v rámci této predikce a z nichž jsme některé uvedli jako SP ČR v rámci tohoto šetření, se nijak nevymykají intervalu výsledků mezi všemi těmito institucemi.

Inflace

Celá predikce je ovlivněna specifiky koronavirové situace, kdy nelze z dosavadních dat jednoduše extrapolovat a odvozovat budoucí vývoj. Tato situace přinesla mimořádné zásahy vlády do ekonomiky, ale ukázala i schopnosti firem obstát ve složité situaci. Ve svém průběhu se projevovala výkyvy nálad spotřebitelů či dosud nečekaných překážek zahraničního obchodu a rychlosti dodavatelských řetězců atd.

V této oblasti se podepsal na části trhu nákladový šok, zpožděné dodávky a společně s rostoucími náklady firem a za spolupůsobení obnovené spotřebitelské poptávky posílené expanzivními kroky měnové a fiskální politiky se opět potvrzuje, že jsou a v nejbližších měsících zde budou nemalé inflační tlaky. Proto i přes opatření firem ke zvyšování produktivity, dosavadní oslabenou ekonomickou

aktivitu (poptávku) či očekávané posilování směnného kurzu, tedy protiinflačních faktorů, očekáváme letos inflační růst v horní polovině pásma ČNB s riziky i dalších inflačních tlaků. Předpokládáme, že nárůst cen bude v ČR nadále vyšší, než jaké budou nárůsty v zemích používajících společnou měnu euro, což dokládají dosavadní statistické údaje a též predikce (jarní predikce Evropské komise předpokládá, že inflace v ČR bude v roce 2021 na úrovni 2,4 %, v eurozóně jen 1,7 %).

Ceny některých komodit či meziproductů pro výrobu **významně** v prvním pololetí tohoto roku meziročně **vzrostly** (například měď, lithium, zinek, železná ruda, emisní povolenky, plastový granulát, stavební materiály atd.), což některým firmám do jisté míry způsobuje **nákladový šok**. Jedná se o důsledky několika faktorů na straně nabídky i poptávky, od mimořádných událostí, krizových opatření, omezení kapacit a logistiky, přes regulace, vývoj/čerpání zásob až po oživování a vývoj struktury poptávky. Aktuální bariérou vyššího růstu jsou i zpoždění v dodávkách některých vstupů.

V šetření SP ČR a ČNB za 1. čtvrtletí 2021 jsme uvedli, že **v posledním roce jsme svědky nárůstu cen na trzích v případě řady vstupů**, od výrazného meziročního nárůstu cen některých kovů až po ceny energií. Náklady zvyšují rovněž realizovaná epidemiologická opatření, testování pracovníků a obecně komplikace pro pracovní sílu, limity potkávání apod. Oblast cen energií, materiálů a surovin patří nyní tedy mezi nákladové bariéry růstu a další kvartály ukáží, jak se ceny budou chovat během předpokládaného ekonomického oživení. Obdobně i dubnový konjunkturální průzkum ČSÚ také potvrdil, že firmám v růstu nyní významněji brání i nedostatek surovin, materiálu či zařízení a s tím spojené zpomalení jejich dodávek, stejně jako významný růst cen některých vstupů a komodit. Konkrétní finální dopady do cen ale samozřejmě souvisí i s maržemi jednotlivých sektorů, materiálovou náročností produktů, vývojem zásob, stavu alternativních řešení dodávek či technologií („diverzifikací“) či s digitalizací a zvyšováním produktivity, snižováním odpadovosti apod. Do budoucna očekáváme, že tento nákladový tlak bude ale postupně slabší.

Další rizika,
regulace,
stabilita

Nejde ale jen o rizika pramenící z pandemie, mezi další rizika patří i **vývoj regulace**. Například politické kroky na úrovni EU i ČR směřující k dosažení klimatické neutrality (např. emisní limity pro různé sektory) mohou mít vliv na náklady podniků a na jejich konkurenceschopnost. Tato aktivita často bude zvyšovat cíle a upravovat legislativu v mnoha oblastech podnikání a ne vždy tak bude odpovídat investičním cyklům příslušných sektorů.

Obecně nová regulace, bez důkladné analýzy dopadů na ekonomiku a bez hluboké diskuze s dotčenými subjekty, může vést k výrazným ekonomickým škodám a může ovlivňovat i nominální výsledek HDP. Mezi **výzvy** patří nejen řešení výše uvedených rizik, ale též přístup státu **k digitalizaci** (ve správní a evidenční oblasti, v daňové oblasti), **efektivní regulaci, rozumné a účinné prolnutí národní a evropské legislativy**.

Na globálních trzích se očekává pokračování oživení růstu, ale mezi rizika nadále patří například mezinárodní spory a politické nejistoty a s tím spojená rizika například sankcí. Sledovat bude třeba také časování a míru úpravy parametrů

hlavních nástrojů měnové a fiskální politiky. V neposlední řadě ČR čekají volby do Poslanecké sněmovny.

V naší predikci zmiňujeme i **makroekonomickou stabilitu** – enormní nároky na výdaje a snížení příjmů přenesly situaci veřejných financí do jiných rozměrů, než jaké jsme znali před pandemií. Ekonomiky a veřejné rozpočty budou muset unést násobné zvyšování celkového zadlužení, často až o desítky procent HDP. **Dluhové financování může v delším období působit negativně na růst, oslabovat ekonomickou a investiční aktivitu a posilovat nejistotu u podnikatelských i nepodnikatelských subjektů.** Vnímáme tak rizika na příjmové a výdajové straně ve vztahu k dlouhodobému růstu, tedy růstu ekonomického potenciálu a ve vztahu k maximální možnosti podpory investic a podnikatelského prostředí. Objevují se rizika nestability a snižování prostředků pro investice v podobě návrhů na zdanění produktivního sektoru na úrovni EU i ČR, stejně tak návrhy státního rozpočtu se mohou projevat v omezování proinvestičních výdajů.

Navíc nejde o lokální problém, hledání zdrojů pro veřejné finance a narostlé deficity bude předmětem námětů i jiných politik. Pro ekonomické oživení ČR bude důležitá například celková kondice a ekonomická stabilita Německa, které má dlouhodobě silné veřejné finance, což odráží i výnosy (velmi nízké, v podstatě záporné) ze státních dluhopisů Německa.

3. PREDIKCE PRO ROKY 2021 A 2022

Na základě dostupných dat o vývoji HDP v předešlém roce, dle našich šetření, průzkumů a dalších údajů a faktorů popsanych výše, jsme zpracovali následující **predikci meziročního vývoje HDP a jeho složky v roce 2021 a 2022.**

Pro rok 2021 bude typické srovnání s rekordně krizovým rokem 2020. Nárůst v některých oblastech tak je **v meziročním vyjádření dán srovnáním s nízkou základnou.** Podle našeho předpokladu bude celkový výsledek HDP roku 2021 (přestože 1. čtvrtletí 2021 vykázalo předběžně pokles -2,1 %) v kladných hodnotách. Lze čekat, že se pozitivně bude vyvíjet 2. čtvrtletí a následně 3. i 4. čtvrtletí, což zlepší výslednou průměrnou kondici HDP. Očekáváme tak pro rok 2021 výsledek růstu HDP v intervalu 3,0 až 3,5 % (konkrétně předpokládáme, že nominálně bude 2. čtvrtletí rostoucí, neboť loňský druhý kvartál byl kvůli „zmrznutí“ ekonomiky neobvykle špatný a oživení při zvládnuté pandemii bude následovat i v druhé polovině roku 2021).

Výdajové složky HDP

Spotřeba domácností bude sice poznamenána zpočátku nižší úrovní (tj. poklesy během roku 2020 a na začátku 2021 zaviněné přísnými restrikcemi a obavami spotřebitelů), ale druhá polovina roku může nižší počáteční úroveň vykompenzovat a spotřeba se přehoupne do růstu, čímž by mohla celoročně dosáhnout 1 %, případně jej mírně překročit.

Vládní spotřeba si bude držet své tempo a pomůže situaci stabilizovat.

Růst čekáme v oblasti **investic**, kdy opatrnost na začátku roku 2021 vystřídá zvýšení ekonomické aktivity či nutnost odložené investice realizovat.

Zahraniční obchod se bude dle našich předpokladů vyvíjet mírně pozitivně.

Rok 2021

Predikce vývoje HDP a jeho základních složek	2021 (v %)
Růst HDP	3,3 (interval +3,0 až +3,5)
<i>Spotřeba domácností</i>	+1,0
<i>Vládní spotřeba</i>	+2,6
<i>Tvorba hrubého fixního kapitálu</i>	+2,1
<i>Vývoz</i>	+6,5
<i>Dovoz</i>	+5,3

V predikci na rok 2022 je přítomná vysoká míra rizika, kdy se otazníky přítomné v predikci na rok 2021 ještě znásobují. Pokud bude pandemie na ústupu a další vlny nepřijdou díky zvládnutému a efektivnímu očkovacímu plánu i pro budoucnost, pak lze čekat postupné a stabilní zlepšování, zejména u spotřeby a investic. Ekonomika ČR i zahraniční ekonomiky, s nimiž máme silné ekonomické vazby, nebudou při zvládnutí epidemie komplikovány zásadnějšími strukturálními problémy kromě vyššího zadlužení. **Čekáme postupný nárůst spotřebních výdajů a též další zvýšení investičních výdajů.** Firmy budou mít díky dostatečné poptávce zdroje pro své investiční plány. **Nižší míru růstu budeme moci pozorovat u vládních výdajů,** neboť by neměly být potřebné tak výrazné podpůrné programy a bude nutné se zaměřit na postupné kroky rozpočtové konsolidace.

Rok 2022

Predikce vývoje HDP a jeho základních složek	2022 (v %)
Růst HDP	+4,0
<i>Spotřeba domácností</i>	+4,0
<i>Vládní spotřeba</i>	+0,7
<i>Tvorba hrubého fixního kapitálu</i>	+5,3
<i>Vývoz</i>	+4,9
<i>Dovoz</i>	+4,5

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTŘÍKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL L, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTŘÍKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE